Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2010, sp. zn. 6 Tdo 1457/2010, ECLI:CZ:NS:2010:6.TDO.1457.2010.1

Číslo: 30/2011

Právní věta:

Zjištění, že pachatel nemá žádnou státní příslušnost, nebrání uložení trestu vyhoštění. V takovém případě není dána překážka bránící uložení tohoto trestu uvedená v § 80 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, podle něhož soud trest vyhoštění neuloží, jestliže se nepodařilo zjistit státní příslušnost pachatele.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.12.2010

Spisová značka: 6 Tdo 1457/2010

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Trest vyhoštění

Předpisy: § 80 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud odmítl dovolání obviněného R. K. R. proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 3 To 372/2010, v trestní věci vedené u Okresního soudu Brno – venkov pod sp. zn. 3 T 86/2010.

Z o d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Okresního soudu Brno – venkov ze dne 7. 7. 2010, sp. zn. 3 T 86/2010, byl obviněný R. K. R. (dále jen „obviněný“) uznán vinným přečinem maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání podle § 337 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku, kterého se podle skutkových zjištění jmenovaného soudu dopustil tím, že „v době od 00.00 hodin dne 18. 3. 2010, tedy poté, co uplynula platnost výjezdního příkazu, do 19.30 hodin dne 14. 6. 2010 se zdržoval na území České republiky, a to přesto, že věděl, že mu bylo rozhodnutím Policie České republiky, oblastním ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie, letištěm Praha-Ruzyně, ze dne 6. 3. 2007, sp. zn. SCPP-267-12/PH-1-ÚO-2007, které nabylo právní moci dne 22. 3. 2007, uloženo správní vyhoštění po dobu 4 let, po kterou mu nelze umožnit vstup na území České republiky, a dále se zde zdržoval přesto, že věděl, že mu bylo rozhodnutím Policie České republiky, oblastním ředitelstvím služby cizinecké a pohraniční policie

Plzeň, Inspektorátem cizinecké policie Domažlice, ze dne 26. 4. 2008, sp. zn. CPPL-18909/ČJ-2008-61KP-1.SK, v právní moci od 3. 5. 2008, uloženo správní vyhoštění po dobu 8 let, po kterou mu nelze umožnit vstup na území České republiky“. Za tento přečin byl obviněný odsouzen podle § 80 odst. 1, 2 tr. zákoníku k trestu vyhoštění v trvání pěti let.

O odvolání, které proti tomuto rozsudku podal obviněný, rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Brně usnesením ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 3 To 372/2010, jímž podle § 256 tr. ř. toto odvolání zamítl.

Proti citovanému usnesení Krajského soudu v Brně podal obviněný dovolání, přičemž uplatnil dovolací důvody uvedené v § 265b odst. 1 písm. g), h), l) tr. ř.

V odůvodnění svého mimořádného opravného prostředku uvedl, že v důsledku nesprávné aplikace hmotného práva byl odsouzen k trestu vyhoštění, ačkoliv nebyly splněny zákonem stanovené podmínky pro jeho uložení, a tedy mu byl fakticky uložen trest, který zákon nepřipouští. Konkrétně namítl, že přestože bylo v rámci skutkových zjištění konstatováno, že je osobou bez státní příslušnosti, byl v rozporu s ustanovením § 80 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku (podle něhož soud trest vyhoštění neuloží, jestliže se nepodařilo zjistit státní příslušnost pachatele) odsouzen k trestu vyhoštění.

Z těchto důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Brně a aby podle § 265l odst. 1 tr. ř. přikázal věc tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí.

K tomuto dovolání se za podmínek § 265h odst. 2 tr. ř. vyjádřil státní zástupce Nejvyššího státní zastupitelství (dále jen „státní zástupce“). Uvedl, že dovolací argumentace obviněného se relevantně opírá o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé alternativě s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. Dále upozornil, že soud může uložit trest vyhoštění, pokud jsou splněny podmínky podle § 80 odst. 1 tr. zákoníku a pokud současně není dána negativní podmínka mj. podle § 80 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, jejíž podstatou je absence zjištění, zda vůbec a jaké státní příslušnosti je pachatel. Připomněl, že v předmětné věci soud prvního stupně k této otázce výslovně konstatoval, že obviněný je osobou bez státní příslušnosti. V návaznosti na to vyjádřil přesvědčení, že logickým výkladem je nutné dovodit, že negativní podmínka uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 3 písm. a) tr. ř. nebyla naplněna, jelikož otázku státní příslušnosti se podařilo objasnit. Uzavřel tedy, že obviněnému nebyl uložen druh trestu, který zákon nepřipouští.

Vzhledem k těmto skutečnostem státní zástupce navrhl, aby podané dovolání bylo v neveřejném zasedání jako zjevně neopodstatněné podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítnuto.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) především zkoumal, zda je výše uvedené dovolání přípustné, zda bylo podáno včas a oprávněnou osobou, zda má všechny obsahové a formální náležitosti a zda poskytuje podklad pro věcné přezkoumání napadeného rozhodnutí či zda tu nejsou důvody pro odmítnutí dovolání. Přitom dospěl k následujícím závěrům:

Dovolání proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 11. 8. 2010, sp. zn. 3 To 372/2010, je přípustné z hlediska ustanovení § 265a odst. 1, 2 písm. h) tr. ř. Obviněný je podle § 265d odst. 1 písm. b) tr. ř. osobou oprávněnou k podání dovolání (pro nesprávnost výroku rozhodnutí soudu, který se ho bezprostředně dotýká). Dovolání, které splňuje náležitosti obsahu dovolání podle § 265f odst. 1 tr. ř., podal prostřednictvím svého obhájce, tedy v souladu s ustanovením § 265d odst. 2 tr. ř., ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 tr. ř. a na místě určeném týmž zákonným ustanovením.

Protože dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř., bylo dále zapotřebí

posoudit otázku, zda uplatněné dovolací důvody, resp. konkrétní argumenty, o něž se dovolání opírá, lze považovat za důvody uvedené v předmětném zákonném ustanovení.

Důvodem dovolání podle ustanovení § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. je existence vady spočívající v tom, že bylo rozhodnuto o zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku proti rozsudku nebo usnesení uvedenému v § 265a odst. 1 písm. a) až g) tr. ř., aniž byly splněny procesní podmínky stanovené zákonem pro takové rozhodnutí nebo byl v řízení mu předcházejícím dán důvod dovolání uvedený v písmenech a) až k) (§ 265b odst. 1 tr. ř.). Předmětný dovolací důvod tedy dopadá na případy, kdy došlo k zamítnutí nebo odmítnutí řádného opravného prostředku bez věcného přezkoumání [viz ustanovení § 148 odst. 1 písm. a) a b) u stížnosti a § 253 tr. ř. u odvolání] a procesní strana tak byla zbavena přístupu ke druhé instanci (první alternativa), nebo byl-li zamítnut řádný opravný prostředek, ačkoliv v předcházejícím řízení byl dán dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. a) až k) tr. ř. (alternativa druhá).

V posuzované trestní věci však o prvou alternativu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. nemůže jít, neboť Krajský soud v Brně jako soud druhého stupně konal odvolací řízení a o řádném opravném prostředku (odvolání) rozhodl ve veřejném zasedání po provedeném věcném přezkumu podle hledisek stanovených zákonem. K druhé alternativě je třeba konstatovat, že uplatněné dovolací námitky obviněného jsou zjevně neopodstatněné (viz argumentaci níže).

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Tento dovolací důvod neumožňuje brojit proti porušení procesních předpisů, ale výlučně proti nesprávnému hmotně právnímu posouzení (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/03). Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva.

Dále je třeba konstatovat, že námitky vůči druhu a výměře uloženého trestu s výjimkou trestu odnětí svobody na doživotí lze v dovolání úspěšně uplatnit jen v rámci zákonného důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř., tedy jen tehdy, jestliže byl obviněnému uložen druh trestu, který zákon nepřipouští, nebo trest ve výměře mimo trestní sazbu stanovenou zákonem na trestný čin, jímž byl uznán vinným. Jiná pochybení soudu spočívající v nesprávném druhu či výměře uloženého trestu, zejména nesprávné vyhodnocení kritérií uvedených v § 31 až § 34 tr. zák. a v důsledku toho uložení nepřiměřeně přísného nebo naopak mírného trestu, nelze v dovolání namítat prostřednictvím tohoto ani jiného dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 tr. ř. Za jiné nesprávné hmotně právní posouzení, na němž je založeno rozhodnutí ve smyslu důvodu uvedeného v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., je možno, pokud jde o výrok o trestu, považovat jen jiné vady tohoto výroku záležející v porušení hmotného práva, než jsou otázky druhu a výměry trestu, jako je např. pochybení soudu v právním závěru o tom, zda měl či neměl být uložen souhrnný trest nebo úhrnný trest, popř. společný trest za pokračování v trestném činu (viz rozhodnutí č. 22/2003 Sb. rozh. tr.).

V daných souvislostech považuje Nejvyšší soud za potřebné k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. výslovně uvést usnesení Ústavního soudu ze dne 28. 5. 2008, sp. zn. III. ÚS 2866/07. V tomto rozhodnutí Ústavní soud „připomíná, že s odkazem na uvedený dovolací důvod lze napadat toliko pochybení soudu týkající se druhu a výměry uloženého trestu v jasně vymezených intencích, tzn. druh trestu musí být podle zákona nepřípustný anebo trest byl uložen mimo hranice příslušné trestní sazby, ať již nezákonným překročením její horní hranice, či nedůvodným prolomením její dolní hranice. … S poukazem na citovaný dovolací důvod se … nelze domáhat zrušení napadeného

rozhodnutí pouze pro nepřiměřenou přísnost uloženého trestu, a to ani za situace, kdyby výrokem o trestu nebyla důsledně respektována ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák. a § 31 odst. 1, 2 tr. zák., která definují účel trestu a stanoví obecné zásady pro jeho ukládání.“

V návaznosti na skutečnosti shora uvedené Nejvyšší soud konstatuje, že dovolací námitky obviněného lze formálně podřadit pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř. v jeho druhé alternativě s odkazem na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. h) tr. ř. [nelze je ale subsumovat pod dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.]. Nejvyšší soud však shledal, že jde o námitky zjevně neopodstatněné.

Podle § 80 odst. 1 tr. zákoníku může soud uložit pachateli, který není občanem České republiky, trest vyhoštění z území České republiky, a to jako trest samostatný nebo i vedle jiného trestu, vyžaduje-li to bezpečnost lidí nebo majetku, anebo jiný obecný zájem; jako samostatný trest může být trest vyhoštění uložen, jestliže vzhledem k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu a osobě a poměrům pachatele uložení jiného trestu není třeba.

Podle § 80 odst. 2 tr. zákoníku může soud s přihlédnutím k povaze a závažnosti spáchaného trestného činu, možnostem nápravy a poměrům pachatele a ke stupni ohrožení bezpečnosti lidí, majetku nebo jiného obecného zájmu uložit trest vyhoštění ve výměře od jednoho roku do deseti let, anebo na dobu neurčitou.

Podle § 80 odst. 3 tr. zákoníku soud trest vyhoštění neuloží, jestliže

a) se nepodařilo zjistit státní příslušnost pachatele,

b) pachateli byl udělen azyl nebo doplňková ochrana podle jiného právního předpisu,

c) pachatel má na území České republiky povolen trvalý pobyt, má zde pracovní a sociální zázemí a uložení trestu vyhoštění by bylo v rozporu se zájmem na spojování rodin,

d) hrozí nebezpečí, že pachatel bude ve státě, do kterého by měl být vyhoštěn, pronásledován pro svoji rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, příslušnost k určité sociální skupině, politické nebo náboženské smýšlení, nebo jestliže by vyhoštění vystavilo pachatele mučení či jinému nelidskému nebo ponižujícímu zacházení anebo trestu,

e) pachatel je občanem Evropské unie nebo jeho rodinným příslušníkem bez ohledu na státní příslušnost a má na území České republiky povolen trvalý pobyt anebo je cizincem s přiznaným právním postavením dlouhodobě pobývajícího rezidenta na území České republiky podle jiného právního předpisu, neshledá-li vážné důvody ohrožení bezpečnosti státu nebo veřejného pořádku,

f) pachatel je občanem Evropské unie a v posledních 10 letech nepřetržitě pobývá na území České republiky, neshledá-li vážné důvody ohrožení bezpečnosti státu, nebo

g) pachatelem je dítě, které je občanem Evropské unie, ledaže by vyhoštění bylo v jeho nejlepším zájmu.

Stručně shrnuto (v kontextu uplatněné dovolací argumentace), soud může uložit trest vyhoštění, pokud jsou splněny podmínky podle § 80 odst. 1 tr. zákoníku a pokud současně není dána negativní podmínka mj. podle § 80 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku, jejíž podstatou je absence zjištění, zda vůbec a případně jakou státní příslušnost má pachatel.

V návaznosti na to je třeba zdůraznit, že v posuzované věci soud prvního stupně stejně jako soud

odvolací k této otázce zjistil a výslovně konstatoval, že obviněný je osobou bez státní příslušnosti (nemá žádnou státní příslušnost). Logickým výkladem je tudíž nutné dovodit, že negativní podmínka uložení trestu vyhoštění podle § 80 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku nebyla naplněna, neboť otázku státní příslušnosti se podařilo zcela objasnit, a to výše uvedeným způsobem. Jinak řečeno, nedošlo k tomu, že by nebyla zjištěna státní příslušnost obviněného, neboť tato zjištěna byla, a to tak, že není žádná. K obdobnému výkladu ustanovení § 80 odst. 3 písm. a) tr. zákoníku dospěla i právní teorie (srov. Šámal, P. a kol. Trestní zákoník I. § 1 až § 139. Komentář. 1. vydání. Praha. C.H.Beck, 2009, s. 874).

Nutno konstatovat, že obviněnému byl uložen přípustný druh trestu v rámci trestní sazby stanovené v trestním zákoně na trestný čin, jímž byl uznán vinným.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem nemohl Nejvyšší soud přiznat formálně právně relevantní argumentaci obviněného žádné opodstatnění, a proto dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. Za podmínek § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. tak učinil v neveřejném zasedání.